

כיצד להנגיש עסקים (גם) לאנשים עם מוגבלות

הקדמה

כעשרים אחוז מהאוכלוסיה הבוגרת בישראל הם אנשים עם מוגבלות. בתי עסקים רבים המשמשים בפעילות היומיומית של הציבור אינם נגישים לאנשים אלה. משמעות הדבר היא שמאות אלפי ארחים אינם יכולים לצרוך שירותים באופן שוויוני, מכובד ועצמאי יחד עם כלל הלקוחות. תקנות הנגישות החדשות של חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, מחייבות הנגשה של עסקים קטנים; חנויות, משרדים, בתי אוכל, הפועלים בבניינים קיימים. לפי תקנות אלה, כל עסק שבוא ניתן שירות לציבור צריך להיות נגיש לאנשים עם מוגבלות עד לחודש יוני 2014.

אנו מאמינים כי יש לסייע במיוחד לאנשים עם מוגבלות גם בקנה המידה האנושי וגם ביצירת סביבה נגישה, ועם הנגשת בית העסק, יזכו העסקים לכלול במעגל לקוחותיהם את כל אותם אלה שלא נכלו בו עד היום.

איך מתחילים בתהליך הנגשה?

להלן הסבר קצר ומספר צעדים פשוטים שסייעו לכם לבדוק האם העסק שלכם נגיש, ולהבין מה נדרש לעשות כדי להנגיש את בית העסק.

בתי עסק בהם ניתן שירות לציבור, צריכים להיות נגישים לאנשים עם מוגבלות, בהתאם לחוק. על-מנת להבטיח זאת, נדרשים בתי העסק להראות, גם במסגרת הליך קבלת רישיון עסק או חידושו כי מתקיימות בהם התאמות הנגישות.

על הרשות המקומית לבחון על ידי מורשה נגישות מטעמה, אם העסק המגיש בקשה לקבלת רישיון עסק או לחידושו, עומד בדרישות הנגישות בהתאם לחוק. הרשות רשאית להיעזר במקרים מתאימים בחוות דעת של מורשה נגישות מטעם בית העסק, המוכיחה את קיום התאמות הנגישות. חוות הדעת מתייחסת לדרישות הנגישות, שעל בית העסק לעמוד בהן לפי החוקים והתקנות השונים. חוות הדעת צריכה להיבחן על ידי מורשה נגישות מטעם הרשות. בהסתמך עליה רשאית הרשות המקומית להעניק לעסק רישיון עסק או לחדשו, לפי העניין.

על מי חל ההליך?

הליך הרישוי חל על העסקים שלהלן:

1. מקומות שניתן בהם שירות לציבור או שיש בהם קבלת קהל (כגון קניון, חנות, חניון ציבורי או מסעדה).
2. במפעל, בית מלאכה או מקום עבודה אחר (בבניין קיים או חדש), חל הליך זה רק על האזור אליו מגיעים לקוחות.
3. אם מדובר בעסק קטן, אפשר להסתפק בדרך כלל בבדיקת העסק לפי חוברת הנחיות הנגשת עסק קטן שהוציאה נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות.¹
4. עסק קטן הוא עסק ששטחו עד 100 מ"ר. אם העסק הוא בית אוכל, כדי להיחשב לעסק קטן - שטח ההסעדה שבו לא יעלה על 25 מ"ר.²
5. במקרה זה בעל העסק רשאי לבדוק את העסק בעצמו בהתאם לדפי ההנחיות שבחוברת, ויבצע את הנדרש כך שיוכל להצהיר שעומד בדרישות.³
6. הרשות באמצעות המורשה מטעמה תוודא את נגישות העסק בפועל.
7. חשוב להדגיש כי אין במידע זה להוות תחליף לתקנות – התקנות הן המחייבות.

מה בוחנת חוות הדעת?

חוות הדעת צריכה לבחון האם בוצעו התאמות הנגישות וההוראות בהן חייב העסק עד למועד מתן הרישוי או חידושו.

עסק בבניין חדש⁴ יש לבדוק לפי תקנות הנגישות לבניין חדש [תקנות התכנון והבנייה (בקשה להיתר, תנאיו ואגרות), תש"ל-1970, תוספת שנייה, חלק ח'1, פרק א': בנין ציבורי חדש].

¹ את החוברת בשפה רוסית ובערבית ניתן להוריד על-ידי חיפוש "איך להנגיש" במנוע חיפוש באינטרנט ושם באתר "שער המידע לנגישות" תחת "מדריכים", או ישירות בכתובת:

<http://index.justice.gov.il/Units/NetzivutShivyon/MercazHameidaLenegishut/TfasimUmachshevonim/Pages/madrachim.aspx>

² רשימת העסקים שאינם חייבים בהגשת חוות דעת מקדמית של מורשה לנגישות מבנים תשתיות וסביבה כתנאי לקבלת אישור נגישות בהליכי רישוי עסקים

³ טופס 202 – בדיקת נגישות לעסקים קטנים

עסק בבניין קיים⁵ יש לבדוק לפי תקנות הנגישות לבניין קיים [תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות למקום ציבורי שהוא בניין קיים), תשע"ב-2011]. זאת גם אם העסק עצמו – חדש.

הנחיות למורשה נגישות למילוי חוות הדעת

לצורך קבלת אישור נגישות מטעם העירייה, המהווה כאמור תנאי למתן רישיון העסק וחידושו, הנך נדרש לבצע עד ליום 22.12.12 בדיקת נגישות של העסק בהתאם להוראות החוק והתקנות מכוחו, ולהמציא למחלקת רישוי עסקים בעיריית בת ים חוות דעת של מורשה נגישות מבנים תשתיות וסביבה (מתו"ס) מטעמך המפרטת את תוצאות הבדיקה, האם קיים צורך בביצוע עבודות להנגשת העסק וכן, במידת הצורך, מהן העבודות הנדרשות.

באם חוות דעתו של מורשה הנגישות תקבע כי עליך לבצע עבודות לצורך הנגשת העסק, יהיה עליך לבצע ולהשלימן עד ליום 1.11.15 ולהמציא למח' רישוי עסקים חוות דעת של מורשה נגישות מבנים תשתיות וסביבה מטעמך המאשרת כי עסקך נגיש לאנשים עם מוגבלות ועומד בדרישות התקנות.⁶

רשימת מורשי נגישות מבנים תשתיות וסביבה נמצאת באתר האינטרנט של נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות. לתשומת לבך, הרשימה מתעדכנת מעת לעת ובאחריותך לעקוב אחר השינויים.

פרטים נוספים ומידע עדכני בנושאי נגישות, ניתן למצוא במרכז המידע לנגישות של נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, בכתובת:

<http://index.justice.gov.il/Units/NetzivutShivyon/MercazHameidaLenegishut/Pages/default.aspx>

⁴ בנין שההיתר להקמתו ניתן לאחר 1.8.2009

⁵ בנין שההיתר להקמתו ניתן לפני 1.8.2009

⁶ טופס מילוי חוות דעת מקדמית מורשה נגישות מתו"ס ונגישות השירות ניתן להנפיק באתר האינטרנט הרשמי של הרשות המקומית.

